

Φροντίδα υγείας άλλων πολιτισμών - Πολιτισμική ευαισθησία

Το μεγάλο μεταναστευτικό ρεύμα αποτελεί μια πραγματικότητα τα τελευταία χρόνια. Φαινόμενο το οποίο συνεχώς εξελίσσεται και μεταλλάσσεται επηρεάζοντας τις δομές της κοινωνίας σηματοδοτώντας αλλαγές οι οποίες επηρεάζουν τη σύνθεση του πληθυσμού, την αγορά εργασίας, τις κοινωνικές αντιλήψεις, το πολιτισμικό της υπόβαθρο, καθώς και τις ανάγκες των ασθενών και του περιβάλλοντος τους, σε σχέση με τις υπηρεσίες υγείας.¹

Όταν αναφερόμαστε σε φροντίδα υγείας άλλων πολιτισμών εννοούμε τη φροντίδα που παρέχεται με ευαισθησία στις ανάγκες των ανθρώπων με διαφορετική κουλτούρα, θρησκευτικές και πνευματικές πεποιθήσεις, ήθη και έθιμα, αντιλήψεις κλπ. Τα άτομα που προέρχονται από χώρες με διαφορετικό κοινωνικό υπόβαθρο, συνήθως έχουν αυξημένο ποσοστό ασθενειών, ανύπαρκτη προληπτική υγειονομική φροντίδα, δεν μπορούν να διατηρήσουν καλό επίπεδο υγείας και έχουν περιορισμένη πρόσβαση σε υπηρεσίες υγείας. Ο κοινωνικός αποκλεισμός τους αποθαρρύνει να αναζητήσουν έγκαιρα φροντίδα υγείας για σοβαρές ασθένειες ή τραυματισμούς λόγω της δύσκολης κοινωνικοοικονομικής τους κατάστασης, της φτώχειας, των άσχημων συνθηκών διαβίωσης, της έλλειψης ιατροφαρμακευτικής περίθαλψης, αλλά και λόγω των στρεσογόνων και επικίνδυνων καταστάσεων που βίωσαν.¹⁻²

Τα άτομα αυτά εξαιτίας των στρεσογόνων γεγονότων της ζωής τους, των κοινωνικών και οικονομικών προβλημάτων που αντιμετωπίζουν, της αδυναμίας συνεννόησης λόγω γλώσσας, της έντασης στις διαπροσωπικές σχέσεις αλλά και της διάρρηξης των οικογενειακών δεσμών οδηγούνται σε τραυματικές καταστάσεις και γεγονότα κατά την εγκατάστασή τους στις χώρες υποδοχής. Τα προβλήματα υγείας που αντιμετωπίζουν οφείλονται στον τρόπο ζωής, στο σύστημα υγείας και σε διάφορους στρεσογόνους παράγοντες που αντιμετώπισαν στην χώρα καταγωγής τους αλλά και κατά τη διάρκεια του ταξιδιού τους και της διαμονής τους σε ενδιάμεσους σταθμούς.³

Η πρόσβαση τους στις υπηρεσίες υγείας και η χρήση αυτών αποτελεί ένα παγκόσμιο ζήτημα και είναι απαραίτητο να υπάρξει περιορισμός των διακρίσεων και των ανισοτήτων. Η πρόσβαση τους εξάλλου στις υπηρεσίες υγείας θεωρείται απαραίτητη προϋπόθεση για την κοινωνική τους ενσωμάτωση στη χώρα υποδοχής.⁴

Η διαφορά αντίληψης μεταξύ των λειτουργών υγείας και των χρηστών υπηρεσιών υγείας σχετικά με την αιτιολογία των ασθενειών, τα συμπτώματα και την πρόκληση του πόνου, οδηγούν συχνά

σε δυσκολίες διάγνωσης λόγω των διαφορετικών αντιλήψεων για τον ανθρώπινο σώμα, που οδηγούν στη μη συμμόρφωση στη θεραπεία ή στη μεγάλη αντίσταση για την εφαρμογή της.⁵

Το γεγονός ότι οι λειτουργοί υγείας καλούνται να προσφέρουν υπηρεσίες υγείας σε ανθρώπους ενός διαφορετικού πολιτισμικού και κοινωνικού περιβάλλοντος, οι οποίοι έχουν βιώσει πολύ στρεσογόνες καταστάσεις, απαιτεί αντιμετώπιση με τη μεγαλύτερη δυνατή πολιτισμική επάρκεια που οι σύγχρονες πολυπολιτισμικές κοινωνίες καθιστούν αναγκαία την παροχή ολιστικής φροντίδας στους ασθενείς με διαφορετική πολιτισμική ταυτότητα.³

Τέλος, η διαπολιτισμική εκπαίδευση (culturalism) των λειτουργών υγείας σε διαφορετικές πολιτισμικές και θρησκευτικές πρακτικές κρίνεται απαραίτητη και πρέπει να περιλαμβάνει μαθήματα σχετικά με τις ειδικές ασθένειες του μεταναστευτικού πληθυσμού και τη θεραπεία τους, καθώς και πληροφορίες για τα πολιτισμικά και θρησκευτικά τους πρότυπα και ταμπού, προετοιμάζοντας τους για τη παροχή ορθής πολιτισμικά φροντίδας.

Μιχαήλ Κουράκος
Επίκουρος Καθηγητής
Τμήμα Νοσηλευτικής
Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

1. Blanchet Garneau A, Pepin J. Cultural Competence: A Constructivist Definition. *Journal of Transcultural Nursing* 2014;1(26):9-15.
2. Κουράκος Μ, Καυκιά Θ. Ο νοσηλευτής νεφρολογίας δέκτης διαπολιτισμικών επιδράσεων. *Νοσηλευτική* 2007;46(3):355-361.
3. Δριτσάκου Κ, Κάμπρα Α, Γιαλελής Ι, Κανακάκης Σ, Γλυνού Ε, Βάρλα - Λευθεριώτη Μ, Βεζυράκης Δ. Η εμπειρία ενός δημόσιου μαιευτηρίου της Αθήνας σχετικά με την παροχή μαιευτικών-γυναικολογικών υπηρεσιών σε πρόσφυγες και μετανάστες. *Αρχεία Ελληνικής Ιατρικής* 2018;35(1):74-80.
4. Γαλάνης Π, Καιτελίδου Δ, Σουρτζή Π, Σίσκου Ο, Κωνσταντακοπούλου Ο, Οικονόμου Χ. Προσβασιμότητα και χρήση των υπηρεσιών υγείας από μετανάστες στην Ελλάδα. *Αρχεία Ελληνικής Ιατρικής* 2020;37(1 Συμπλ.):42-53.
5. Kluge U, Bogic M, Devillé W, Greacen T. Health services and the treatment of immigrants: data on service use, interpreting services and immigrant staff members in services across Europe. *European Psychiatry* 2012;27(2):56-62.